

Nr 18.

Ankom till riksdagens kansli den 6 april 1943 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av väckta motioner om höjning av maximigränsen för låneunderstöd ur fiskerilånefonden.

(2:a avd.)

I två inom riksdagen väckta, till jordbruksutskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen I: 29 av herr *Hansson, Frans, m. fl.* och II: 36 av herr *Johansson* i Öckerö *m. fl.* har hemställts, att riksdagen ville besluta sådan ändring i gällande bestämmelser rörande fonden för fiskerinäringens befrämjande, att låneunderstöd, som utlämnas av hushållningssällskap eller landsting, må utgöra högst 35,000 kronor.

Beträffande de skäl som anförts till stöd för nämnda yrkande hänvisas till motionerna.

Över motionerna har utskottet i vederbörlig ordning införskaffat utlåtanden av lantbruksstyrelsen och länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, som därvid tillika överlämnat yttrande av länets landstings finansberedning.

Fonden för fiskerinäringens befrämjande (fiskerilånefonden) inrättades enligt beslut av 1891 års riksdag. Nu gällande bestämmelser för lån ur fonden återfinnas i kungörelsen den 7 augusti 1907 (nr 61) med däri genom kungörelserna nr 151/1916, nr 359/1921, nr 130/1928, nr 298/1930, nr 112/1932 och nr 627/1937 gjorda ändringar.

Från fonden utlämnas genom förmedling av hushållningssällskap eller landsting låneunderstöd för anskaffande av fiskarbåtar, motorer för sådana båtar, fiskredskap eller för fisktransport avsedda fordon, smärre båtar eller andra smärre inrättningar eller för anläggande av smärre inrättningar för tillgodogörande eller förädling av fiskets produkter eller för utförande av fiskodling. Låneunderstöd må utgöra högst 25,000 kronor.

Genom beslut av 1921 års riksdag är högsta medgivna årsutlåningen från fonden bestämd till 1,800,000 kronor.

Storleken av de lånebelopp som beviljats under åren 1922—1942 framgår av efterföljande uppställning:

Å r	Göteborgs och Bohus län kronor	Övriga län kronor	Hela riket kronor
1922.....	1,137,400	348,000	1,485,400
1923.....	750,000	278,690	1,028,690
1924.....	500,000	243,410	743,410
1925.....	500,000	251,090	751,090
1926.....	508,000	374,925	882,925
1927.....	659,250	373,715	1,032,965
1928.....	592,850	331,845	924,695
1929.....	600,000	342,205	942,205
1930.....	650,000	253,400	903,400
1931.....	700,000	359,260	1,059,260
1932.....	800,000	449,950	1,249,950
1933.....	800,000	399,650	1,199,650
1934.....	785,080	291,440	1,076,520
1935.....	800,000	292,640	1,092,640
1936.....	800,000	299,405	1,099,405
1937.....	750,000	243,860	993,860
1938.....	800,000	194,485	994,845
1939.....	800,000	161,330	961,330
1940.....	787,600	125,880	913,480
1941.....	417,540	68,225	485,765
1942.....	800,000	199,945	999,945

Genom beslut den 8 januari och den 5 februari 1943 har Kungl. Maj:t föreskrivit, att ifrågavarande fond tills vidare under år 1943 må tagas i anspråk av länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län för detta län med intill 1,025,000 kronor och av lantbruksstyrelsen för övriga län med intill 275,000 kronor.

Lantbruksstyrelsen har förordat bifall till motionerna och anfört i huvudsak följande:

Byggnadskostnaderna för de större fiskebåtarna hava under de senaste åren stigit starkt, men värdet av en dylik båt uppgick dock redan år 1939 till mellan 55,000 och 60,000 kronor. Även om den allmänna prisnivån inom den närmaste framtiden skulle avsevärt sjunka, skulle alltså sannolikt även med den föreslagna höjningen av låneunderstödens maximibelopp endast en del av anskaffningskostnaden för en dylik båt kunna täckas genom sådant understöd.

De svenska fiskarena äga i regel själva sina båtar, vilket får anses vara en synnerligen stor fördel. För att detta gynnsamma förhållande skall kunna bestå, torde det emellertid vara nödvändigt, att kredit av allmänna medel alltför i rimlig utsträckning kan ställas till förfogande för nyanskaffningar och moderniseringar, då i annat fall fiskarena löpa fara att komma i så stort beroende av enskilda kreditgivare, att äganderätten till båtarna endast blir mer eller mindre skenbar. Ur fiskerinäringens synpunkt måste den i förevarande motioner föreslagna åtgärden därför anses väl motiverad.

I detta sammanhang må nämnas, att fiskebåtar med ett anskaffningsvärde av 25,000 kronor och däröver endast förekomma på västkusten och, ehuru i mindre antal, på sydkusten. På östkusten från och med Kalmar län och norrut liksom i insjöarna äro fiskebåtarna i regel så små, att de endast betinga ett värde av högst omkring 10,000 kronor. Ifrågavarande åtgärd kommer därför att få betydelse huvudsakligen för fiskerinäringen på västkusten och möjligen i viss mån på sydkusten.

Av ovan intagna sammanställning framgår, dels att den ojämförligt största delen av de utdelade lånebeloppen kommer på Göteborgs och Bohus län, dels att under intet av de angivna åren hela det belopp, som riksdagen medgivit finge disponeras för ändamålet, behövt tagas i anspråk. I allmänhet ha lån till ett sammanlagt belopp av omkring 1,000,000 kronor årligen utlämnats. Det största beloppet, 1,485,400 kronor, utlämnades under år 1922. Det näst högsta, omkring 1,300,000 kronor, väntas behöva tagas i anspråk under innevarande år.

Under de senare åren ha årligen 20—25 nya större fiskebåtar anskaffats i Göteborgs och Bohus län. En höjning av låneunderstödens maximibelopp med 10,000 kronor skulle därför sannolikt medföra, att anspråken på fonden, vad detta län beträffar, komme att ökas med 200,000—250,000 kronor per år. Motsvarande ökning beträffande övriga lån torde kunna uppskattas till högst omkring 50,000 kronor. Det torde därför kunna antagas, att den föreslagna åtgärden skulle medföra, att medelsbehovet för hela riket komme att stegras med högst omkring 300,000 kronor per år. Som de sammanlagda lånebeloppen under intet år tidigare uppgått till sammanlagt 1,500,000 kronor, är det alltså troligt, att denna höjning av låneunderstödens maximibelopp icke nödvändiggör ökning av det belopp, 1,800,000 kronor, som enligt riksdagens ovannämnda beslut årligen må disponeras för utlämnande av lån.

Det förtjänar i detta sammanhang framhållas att fiskarena i allmänhet på ett föredömligt sätt fullgjort amortering och räntebetalning å de utlämnade låneunderstöden. Enligt meddelande från landstinget i Göteborgs och Bohus län, som tjänstgör som låneförmedlare i detta län, behövde landstinget under tiden 1930—1942 trots de ogynnsamma konjunkturen för fiskerinäringen, som rådde under slutet av 1920- och början av 1930-talen, avskriva fordringar å låntagare med ett sammanlagt belopp av endast omkring 6,500 kronor, alltså ett mycket ringa belopp i jämförelse med de betydande summor, som under nämnda tid utdelats i låneunderstöd. Enligt uppgifter från låneförmedlare, det vill säga hushållningssällskap, i andra delar av landet, hava även för dessa förluster till följd av ifrågavarande låneverksamhet antingen ej alls eller i mycket liten utsträckning förekommit.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län har såsom eget yttrande åberopat vad länets landstings finansberedning anfört i sitt i ärendet avgivna utlåtande.

I sistnämnda utlåtande har *Göteborgs och Bohus läns landstings finansberedning* livligt förordat bifall till motionärernas hemställan samt anfört följande:

Kostnaderna för anskaffande av ett nytt fiskefartyg om cirka 65 fots längd och dess utrustning med motor och redskap enligt nutida fordringar belöper sig på omkring 100,000 kronor. Ett fiskerilån om 25,000 kronor täcker sålunda endast cirka 25 procent av anskaffningskostnaden. Fisket, såsom det numera på västkusten bedrives, erfordrar stora fartyg med starka motorer och det har under en lång följd av år visat sig, att just dessa fartyg ha lättast att sköta de ekonomiska förbindelserna. Skulle nybyggnaderna av större fiskefartyg komma att fortgå i samma tempo, som varit vanligt de senaste åren eller med omkring 20—25 fartyg per år, skulle en höjning av maximibeloppet till 35,000 kronor erfordra en årlig ökning i lånebeloppen av omkring 200,000—250,000 kronor. I vilken utsträckning nybyggnaderna komma att fortsätta är dock ytterst vanskligt att förutse.

I detta sammanhang torde böra meddelas, att landstinget under åtskilliga år som regel tillämpat den principen, att lån beviljats till omkring 60 procent av anskaffningsvärdet, inom maximibeloppet 25,000 kronor. Detta har medfört, att lån för enbart anskaffande av motorer, äldre eller mindre fiskemotorfartyg och redskap, erhållits till betydligt högre procentbelopp än för nybyggda större fartyg. Härigenom kan det sägas, att full rättvisa knappast vederfarits låntagare av olika kategorier, men å andra sidan har det syntts angeläget, att, där gällande bestämmelser medgivit, en verksam hjälp kunnat lämnas genom dessa förmånliga lån. Det vore emellertid önskligt, att riksdagen jämväl uttalade sig beträffande frågan om den procentsats av ifrågakommande anskaffningskostnad inom maximibeloppet, till vilken lån bör utlämnas.

Utskottet.

Utskottet delar motionärernas uppfattning rörande lämpligheten av ett utbyggande av landets fiskeflotta. Särskilt under rådande försörjningsläge synes önskvärt, att nybyggda båtar göras tillräckligt stora och förses med förstklassig utrustning, så att de bliva så effektiva som möjligt. Av såväl lantbruksstyrelsen som Göteborgs och Bohus läns landstings finansberedning vitsordas, att kostnaderna för anskaffande och utrustning av ett för västkustfiske lämpligt fartyg numera belöpa sig till cirka 100,000 kronor. Såsom i motionerna framhålles torde det ofta stöta på betydande svårigheter för fiskarena att på privat väg kunna anskaffa tillräckliga krediter för finansierande av ett dylikt bygge. Det synes därför önskvärt att en större del av anskaffningskostnaderna än som är möjligt enligt gällande bestämmelser kunde täckas genom lån ur fiskerilånefonden. Utskottet vill alltså förorda, att maximigränsen för lån ur ifrågavarande lånefond höjes från nuvarande 25,000 kronor till 35,000 kronor. På Kungl. Maj:t torde få ankomma att utfärda nödiga författningsbestämmelser i ämnet.

Även om det tillstyrkta ändringsförslaget måhända kommer att medföra ökad utlåning från fonden, torde — såvitt kan bedömas av den av utskottet i ärendet förebragta utredningen — något kapitaltillskott till fonden icke bliva erforderligt.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen med bifall till de likalydande motionerna I: 29 och II: 36 må i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att kungörelsen den 7 augusti 1907 (nr 61) angående ändrade bestämmelser rörande fonden för fiskerinäringens befrämjande måtte ändras på sätt utskottet ovan föreslagit.

Stockholm den 6 april 1943.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit

från första kammaren: herrar *Tjällgren, Granath, Gabrielsson, Alfred Andersson, Jacob Hansson, Näslund, Anderberg* och *Frans Hansson*; samt

från andra kammaren: herrar *Andersson i Löbbo, Liedberg, Andersson i Tungelsta, Gustafson i Vimmerby, Ericsson i Sörsjön, Carlström, Gustafson i Dädesjö* och *Johansson i Öckerö*.